

POSEM A LA LLUM LES VIOLÈNCIES INVISIBLES

BREU RESUM DE L'ACTIVITAT

A partir del teatre s'identificaran diferents micromasclismes que es donen a la vida quotidiana. Es buscaran eines col·lectivament per evitar que aquests es segueixin reproduint.

OBJECTIUS

1. Visibilitzar els diferents tipus de micromasclismes.
2. Identificar els micromasclismes que reproduïxen les persones socialitzades com a homes.
3. Reflexionar i trobar alternatives a les relacions desiguals entre homes i dones.

PÚBLIC DESTINATARI

Joves i adults (dinàmica apta per treballar amb tot tipus de grups, sempre i quan es seleccionin les situacions més adients en funció de l'edat).

DURADA

- 1 hora (sense el pas 5)
- 1 hora i mitja (afegint el pas 5)

MATERIAL

- Targetes amb les situacions (annex 1).
- Quadre per a la persona dinamitzadora (annex 2).
- Disfresses i material escenogràfic per representar les situacions (opcional).
- Estisores.

Conceptes clau:
Micromasclismes
Desigualtats de gènere
Patriarcat
Poder

Recomanem complementar aquesta activitat amb altres dinàmiques. Proponem per exemple fer l'itinerari següent (especialment amb adults) i ordenat de la manera següent:

1. Qui se salva? (Bloc 5).
2. Posem a la llum les violències invisibles.
3. No sé què fer amb un no (Bloc 5).

PROCEDIMENT

Pas 1:

S'explica que aquesta dinàmica servirà per identificar mecanismes quotidians que utilitzen els homes -de manera conscient o inconscient- per mantenir el poder dins de la parella heterosexual o en relació amb altres dones. Es pot explicar què són els micromasclismes i els seus diferents tipus (veure marc teòric). S'acaba dient que durant la dinàmica apareixeran exemples i això permetrà entendre millor a què ens estem referint.

Pas 2:

Fem grups d'entre 3 i 5 persones. Es reparteix una situació per grup (annex 1). S'explica que entre tot el grup hauran de pensar com representar l'escena que els hi ha tocat.

És interessant que afegixin detalls o matisos per sentir que l'escena fa referència a quelcom proper a les seves experiències. També hauran de pensar quines persones del grup representaran l'escena.

Pas 3:

Cada grup representa la seva escena. La resta de participants observaran l'escena per després comentar-la. S'obrirà un torn de paraula en el qual les persones que han vist l'escena comentaran el que han vist:

- Es senten identificades amb el que ha passat?
- Identifiquen una relació de poder o algun micromasclisme?
- De quina manera es manifesta?

Si les persones que han representat l'escena volen intervenir per explicar com s'han sentit actuant en els diferents rols també es convida a que parlin.

Pas 4:

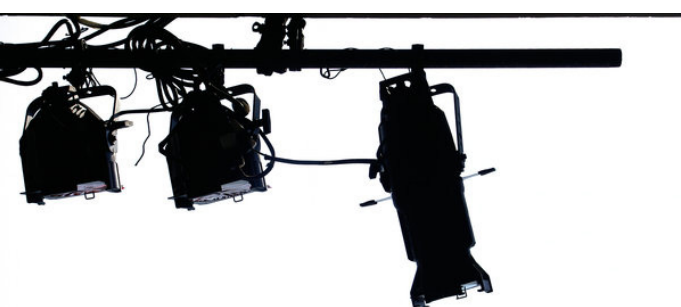
Després de cada escena i posterior reflexió conjunta, la persona dinamitzadora proposa que es busqui una solució o una manera d'actuar diferent. Si es troben maneres d'actuar alternatives es tornen a representar. (Consultar annex 2 com a suport a la dinamització de l'activitat).

Pas 5:

Es convida als diferents grups a buscar una altra escena que hagin viscut (exercit poder) en la qual s'hagi produït algun tipus de micromasclisme. Per aquestes escenes es segueix el mateix procediment d'anàlisi.

Pas 6:

Es tanca l'activitat fent una roda on cada persona participant pugui valorar com s'ha sentit i quines idees que s'emporta de la dinàmica.

EINES DE SUPORT PER LA PERSONA DINAMITZADORA

- Aconsellem acompanyar aquesta dinàmica amb la lectura del marc teòric i del següent text: "Micromaschismos -el poder masculino en la pareja moderna" (2008). Voces de hombres por la igualdad". Recopilació de José A. Lozoya y J.C. Bedoya. Edició electrònica de Chema Espada.
- En funció de si el públic és jove o adult podem escollir situacions diferents (consultar annex 2).
- La persona dinamitzadora ha de recordar que aquest tipus d'estratègies generen desigualtats de gènere. Cal recordar, en tot moment, que les situacions que s'exposen tenen a veure amb la quotidianitat i que s'experimenten de manera molt continuada. Són actituds molt integrades. Això pot fer que en determinats grups hi hagi resistències per parlar del tema. Cal ser respectuós amb les resistències de cadascú sense culpabilitzar però a l'hora cal recordar que l'objectiu d'aquesta dinàmica és prendre consciència i responsabilitzar a les persones participants.
- En les situacions on han de representar a una noia, evitar que caiguin en la burla o en la homofòbia. Si cal, treballar-ho prèviament.
- Si no s'identifiquen micromasclismes o no es troben maneres d'actuar diferent cal que la persona dinamitzadora n'aporti (consultar annex 2) però primer s'ha d'intentar que sigui el grup que trobi solucions o alternatives.
- Si observem que els participants no es reconeixent en les situacions és important que ho portin al seu terreny personal i que pensi en situacions semblants.
- També cal recordar a l'inici que les situacions estan pensades en base a la relació de parella heterosexual. Això no vol dir que els micromasclismes no es manifestin fora de la parella entre homes i dones (a la feina, amb les companyes de col·lectiu etc.). Tampoc vol dir que les relacions de parella entre persones LGTBI estiguin lliures de relacions de poder, simplement el poder ve determinat per altres variables.

ANNEX 1

SITUACIONS

SITUACIÓ 1. L'home arriba a casa, la dona ha preparat el sopar. Ell explica que ha tingut un dia molt dur a la feina i que després ha decidit anar a veure uns amics que estaven fent una cervesa al costat de la feina per desconnectar una estona. Ella li explica el seu dia a la feina. Durant el sopar ell agraeix a la seva parella que hagi cuinat. A continuació l'home explica que a l'endemà té un aniversari d'un amic i que no podrà quedar-se amb els fills/es com havia dit. Primer ella s'enfada perquè l'endemà volia anar a veure una amiga que fa temps que no veu. Ell es justifica dient que no pot deixar d'anar aquesta festa perquè és molt important. Finalment ella cedeix, diu que ja anirà a veure a la seva amiga un altre cap de setmana. Aquest aprofitarà per estar amb els fills/es i posar roba a la rentadora.

SITUACIÓ 2. Una parella discuteix sobre la seva relació. Ella li planteja a ell que últimament no estan cuidant prou la relació. Ella parla des dels sentiments i les emocions. Expressa com s'està sentint respecte al tema plantejat i a la relació, ho fa de manera sentida i airada. Ell desacredita les paraules d'ella amb arguments del tipus "sempre estàs igual", "no en podem parlar com dues persones civilitzades?", "així no es pot parlar amb tu", "el que hauriem de fer és deixar de parlar d'aquests temes i esperar que tot es refredi", etc. S'acaba imposant l'opció d'ell.

SITUACIÓ 3. Un grup de noies i nois estan ballant i parlant en un bar musical. Un dels nois decideix anar a parlar amb una de les noies amb l'objectiu de "lligar". La noia li diu que està amb les seves amigues i que la deixi tranquil·la. Ell segueix insistint, intentant convèncer-la de que vingui una estona fora del bar amb ell a fumar un cigarro. Ella decideix sortir amb ell una estona, no perquè vulgui sinó perquè la deixi tranquil·la després.

SITUACIÓ 4. Una parella heterosexual queda per prendre alguna cosa en un bar. Ella li explica a ell que porta tot el cap de setmana sortint amb amics i amigues, que s'ho ha passat molt bé i ha conegut a molta gent nova. També li ensenya fotos dels nois i noies que ha conegut. Ell no reacciona bé i explica lo malament que ho ha passat sense ella, culpabilitzant-la de passar-s'ho bé mentre ell s'ha quedat a casa tot el cap de setmana. Tot seguit li fa moltes preguntes sobre les persones que ha conegut durant aquests dies i per què se la veu tan contenta amb algunes de les persones de la foto. Li fa preguntes del tipus "com és que somrius tant amb aquest?", "per què sempre apareix al teu costat aquest altre?". Finalment, ella se sent culpable.

SITUACIÓ 5. Una parella heterosexual està veient la televisió. Tot d'una es posen a parlar i comenten que aquest cap de setmana cal fer la neteja de la casa i altres tasques com, per exemple, anar a comprar, ja que fa molt que no ho fan. A l'hora de repartir-se les tasques ell escull allò que vol fer. Diu que prefereix anar a comprar perquè mai recorda com funciona aquesta nova rentadora tan moderna que s'han comprat. Diu que quan torni de comprar ja l'ajudarà amb la neteja de la casa. Ella accepta i acaba fent totes les tasques més dures mentre ell va a comprar.

SITUACIÓ 6. Una parella heterosexual està preparant el sopar quan truquen. És el germà d'ell per dir que la seva mare es troba malament i necessita que algú la vagi a cuidar. Un cop penja el telèfon ell intenta convèncer a la seva parella de que aquest cap de setmana li és impossible anar a cuidar la seva mare i que hi vagi ella. Ella diu que no d'entrada, però ell es fa la víctima dient que està molt cansat perquè està treballant moltes hores. Finalment ella accedeix perquè li sap greu i no vol que la mare del seu company estigui sola.

SITUACIÓ 7. Una parella heterosexual es troba en un parc. Han quedat per parlar. Ella li planteja que la relació no va bé. Li diu tot allò que no funciona o aquelles coses que la fan sentir malament de la relació. Ell d'entrada nega les crítiques amb frases del tipus "de què et queixes si em vas conèixer així". Finalment ella planteja que serà millor que ho deixin. Ell canvia la seva actitud, diu que canviarà tot allò que a ella no li agrada, i intenta convèncer-la fent servir arguments del tipus "no sé què faré sense tu", "res no té sentit sense tu". Finalment, ella li dona una altra oportunitat.

ANNEX 2

QUADRE DE SUPORT A LA PERSONA DINAMITZADORA

Situació	Que identifiquem? (relació de poder i micromasclismes)	PARTICIPANTS	Com podem canviar-ho?
1	<ul style="list-style-type: none">- No participació en les tasques domèstiques.- Autojustificació- Ús expansiu-abusiu del espai físic i del temps per un mateix.	Adults	<ul style="list-style-type: none">- Negociar els usos del temps perquè es reparteixi per igual el treball domèstic i el temps per cadascú o cadascuna.
2	<ul style="list-style-type: none">- Apel·lació a la "superioritat" de la "lògica masculina".- Maniobres de desautorització.	Joves i adults.	<ul style="list-style-type: none">- Que es tinguin en compte les emocions i sentiments de la mateixa manera que els arguments racionals.
3	<ul style="list-style-type: none">- Insistència abusiva	Joves i adults	<ul style="list-style-type: none">- Que ell accepti el no.- Que alguna altra persona intervingui i li digui al noi que deixi de ser pesat i de molestar.
4	<ul style="list-style-type: none">- Manipulació emocional.- Culpabilització- Control dins la parella.	Joves i adults	<ul style="list-style-type: none">- Reconèixer les pròpies gelosies no amb l'objectiu de fer sentir culpable a l'altre i fer-ho servir de mecanisme de control si no per tal de parlar de la inseguretat i compartir-la.- Demostrar la confiança cap a l'altra persona i que el noi li faci saber a l'altra persona que està content de sentir que s'ho ha passat bé sense ell.
5	<ul style="list-style-type: none">- Oblits selectius- Pseudoimplicació domèstica (jo t'ajudo quan torni).	Joves i Adults	<ul style="list-style-type: none">- Totes dues parts implicades escullen que volen fer i negocien la responsabilitat però sense manipular la conversa i assumint que les tasques domèstiques són per tothom igual i cal alternar-les.
6	<ul style="list-style-type: none">- Victimització- Sobrecarregar el treball reproductiu i de cures a la dona.	Adults i Joves	<ul style="list-style-type: none">- Assumir les responsabilitat de manera compartida de la cura de les persones grans.- Negociar la responsabilitat però sense manipular la conversa i assumint que és a ell qui ha de cuidar l'àvia tot i que es puguin repartir una part.
7	<ul style="list-style-type: none">- Victimisme- Fer pena- Promeses i fer mèrits	Joves i adults	<ul style="list-style-type: none">- Fer autocrítica, no evadir les responsabilitats.- Assumir que la relació no funciona i deixar-la.